

An aerial map of the Nieuwvliet coastal area, showing a complex network of waterways, dunes, and urban areas. The map is overlaid on a blue gradient background.

Sluis *Kustwerk Nieuwvliet*

Milieueffectrapport
aanvulling

Kustwerk Nieuwvliet

Milieueffectrapport

aanvulling

identificatie

projectnummer:

011810.007732.00

projectleider:

ir. C.A. Louws

auteur(s):

ir. H.G. van der Aa
drs. W.L. Verweij

planstatus

datum:

29-07-2013

opdrachtgever:

Arcus Projectontwikkeling B.V.

Inhoud

1.	Aanvulling op het MER Kustwerk	3
1.1.	Aanleiding	3
1.2.	Specifieke waarden en verstoring gevoeligheid van Verdrongen Zwarte Polder en Herdijkt Zwarte Polder	4
	Toename bezoekers Verdrongen Zwarte Polder	4
1.3.	Functioneren huidige situatie	6
1.4.	Mogelijke effecten	9
1.5.	Conclusie	13

Bijlagen:

- 1 Toetsingsadvies Commissie voor de m.e.r.

1.1. Aanleiding

Roompot Recreatie Beheer B.V. heeft samen met Bouwfonds Arcus Kustwerk B.V. het voornemen een herstructurering en uitbreiding te realiseren van de bestaande campings De Pannenschuur, Pension Hof ter Wilgen, Camping Hof ter Willegen en de Boshoeve. Voor dit project is een Milieueffectrapport (MER) opgesteld. Op 30 juli 2013 heeft de Commissie voor de m.e.r. een toetsingsadvies op dit MER gegeven. De Commissie constateert bij de toetsing van het MER een tekortkoming; er is onvoldoende inzicht gegeven in de gevolgen van het (gewijzigde) voorkeursalternatief voor de instandhoudingsdoelstellingen voor broedvogels in het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saefthinge (deelgebied De Verdronken Zwarte Polder). Tevens ontbreekt volgens de commissie een beoordeling van cumulatieve effecten in relatie tot de geplande uitbreiding van verblijfsrecreatie in de directe omgeving. De Commissie acht het opheffen van deze tekortkoming van belang voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan.

Daarnaast geeft de Commissie in haar toetsingsadvies aan dat er sprake is van een onevenwichtige verhouding tussen het basisalternatief en het inrichtingsalternatief met betrekking tot de waterhuishouding. Dit hoeft volgens de Commissie overigens niet te leiden tot een andere conclusie bij de integrale beoordeling van alternatieven. Voor wat betreft dit punt is er geen sprake van een tekortkoming en daarom wordt in de voorliggende aanvulling niet nader op het aspect water ingegaan. De Commissie constateert dat het verschil tussen het basisalternatief en het inrichtingsalternatief op het onderdeel water kleiner wordt indien het voortschrijdend inzicht over het watersysteem zou worden toegepast in het basisalternatief. Het gaat dan bijvoorbeeld om een lager na te streven maximaal waterpeil. Volstaan wordt met de bevestiging dat de integrale vergelijking van alternatieven niet wijzigt als rekening wordt gehouden met een kleiner verschil tussen de alternatieven voor wat betreft het aspect water.

Naar aanleiding van dit conceptadvies van de Commissie voor de m.e.r. is de voorliggende aanvulling op het MER opgesteld. Het document vormt een nadere uitwerking op de in het MER opgenomen voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet. In deze aanvulling wordt ten eerste ingegaan op de bijdrage van het plan aan de toename van het aantal bezoekers van dat gebied, de spreiding over de seizoenen en de mogelijke verstoring van natuurwaarden die daaruit voortvloeit. Vervolgens worden de mogelijke gevolgen voor de instandhoudingsdoelen voor broedvogels in het gebied beschreven waarbij wordt ingegaan op de autonome ontwikkelingen in zowel het gebied Verdronken Zwarte Polder als in de omgeving. Aan de hand daarvan wordt ingegaan op mogelijke cumulatieve effecten.

Op 15 juli 2013 is overleg gevoerd met de heer Schenk van de Stichting het Zeeuwse Landschap. Het Zeeuwse Landschap is al decennia lang beheerder en pachter van het natuurgebied de Verdronken Zwarte Polder en de Herdijkte Zwarte Polder. Daarnaast is Stichting het Zeeuwse Landschap de

autoriteit op het gebied van beheer van landschap en natuurwaarden in Zeeland. De uitkomsten van dit overleg zijn verwerkt in voorliggende aanvulling.

1.2. Specifieke waarden en verstoringsgevoeligheid van Verdrongen Zwarte Polder en Herdijkte Zwarte Polder

Verstoringsgevoeligheid Verdrongen Zwarte Polder en Herdijkte Zwarte Polder

De Effectenindicator van het ministerie van EZ geeft informatie over de gevoeligheid van soorten en habitattypen voor de meest voorkomende storende factoren. De voor het Natura 2000-gebied Westerschelde en Saeftinghe aangewezen habitats en soorten zijn deels gevoelig voor recreatieve verstoring. Enkele soorten worden zelfs als zeer gevoelig aangemerkt. Het betreft hier de soorten gewone zeehond, grote stern, visdief, dwergstern, bontbekplevier en strandplevier. De laatste drie soorten zijn als broedvogel aanwezig in de Verdrongen Zwarte Polder. Deze gevoeligheid voor verstoring heeft niet zozeer te maken met extreme schuwheid van de vogels maar is een gevolg van het feit dat deze soorten broeden in gebieden die recreatief zeer aantrekkelijk zijn (stranden) en veelal ook intensief worden gebruikt door recreanten. De kans op verstoring van deze kustbroedvogels is dan groot.

Het broedsucces van kustbroedvogels heeft in heel Nederland flink te lijden onder de enorme recreatiedruk op de stranden; een belangrijke reden waarom de meeste plevieren en alle sterns op de rode lijst van bedreigde broedvogels staan. Het verlies van nesten en verlaging van broedsucces van bv. strandplevier, bontbekplevier en dwergstern door verstoring door wandelaars, honden en andere recreanten is veelvuldig aangetoond (Schulz & Stock 1992; Arts 2000; Colwell et al. 2005). Het probleem wordt mede veroorzaakt door het feit dat deze vogels zich als broedvogels vestigen in het voorjaar wanneer de recreatiedruk nog relatief gering is maar uiteindelijk enkele weken later verstoord worden, wanneer de recreatiedruk sterk is toegenomen. In de Verdrongen Zwarte Polder is dit niet anders.

Toename bezoekers Verdrongen Zwarte Polder

In de onderzoeksrapportage van het MER, onderdeel natuur, is ingegaan op het maximale aantal gasten dat in het plangebied verblijft. Dit aantal is afgezet tegen de huidige situatie. Om een beoordeling te kunnen geven van de mogelijke verstoring in het gebied Verdrongen Zwarte Polder in samenhang met de toename van het aantal recreanten in het plangebied, is het van belang om na te gaan welke spreiding er over de seizoenen plaatsvindt.

In onderstaande tabel 1.1. is de spreiding over de maanden van het jaar weergegeven voor de referentiesituatie. Om de vergelijking uit te kunnen voeren is in tabel 2 opnieuw de verwachte spreiding weergegeven voor de toekomstige situatie die bestaat uit het gewijzigd voorkeursalternatief (waarin niet langer sprake is van toerplaatsen).

Tabel 1. Maximum aantal gasten per maand in de referentiesituatie

Jaarplaats/seizoenplaats 100% = 1822			Toerplaats 100% = 732		gasten
maand	Bezetting %	aantal	Bezetting %	aantal	Totaal aantal
Januari	0				
Februari	0				
Maart	0				
April	10	182			182
Mei	20	364	20	146	510
Juni	80	1.458	40	293	1751
Juli	100	1.822	100	732	2554
Augustus	100	1.822	100	732	2553
September	40	729	20	146	875
Oktober	0				
November	0				
december	0				

Tabel 2. Maximum aantal gasten per maand in de plansituatie (gewijzigd voorkeursalternatief)

Recreatiewoningen *			Jaarplaats *		gasten
100% = 2160			100% = 2163		
maand	Bezetting %	aantal	Bezetting %	aantal	Totaal aantal
Januari	20	432			432
Februari	20	432			432
Maart	40	864			864
April	50	1080			1080
Mei	80	1728	20	433	2161
Juni	100	2160	40	865	3025
Juli	100	2160	100	2163	4323
Augustus	100	2160	100	2163	4323
September	80	1728	20	433	2161
Oktober	50	1080			1080
November	40	864			864
december	20	432			432

* Bij de berekening van het maximum aantal gasten in de plansituatie is uitgegaan van het maximale programma (360 recreatiewoningen en 865 jaarplaatsen) met een bijbehorend aantal van respectievelijk 6 en 2,5 personen per eenheid.

	Zwaartepunt broedseizoen strandbroedvogels
--	--

Uit het MER volgt dat met het plan een geringe uitbreiding van het aantal recreatieve eenheden mogelijk wordt gemaakt (circa 100) maar dat door de gedeeltelijke omzetting van jaar- en seizoenplaatsen in recreatiewoningen sprake is van een toename van het aantal personen dat in het plangebied verblijft.

Uit de vergelijking tussen de referentiesituatie en de plansituatie wordt duidelijk dat met de gedeeltelijke omzetting naar recreatiewoningen en het verdwijnen van toerplaatsen vooral sprake is van een toename van het aantal recreanten buiten het hoogseizoen. Dit wordt deels verklaard door het feit dat recreatiewoningen een verblijf in de koudere maanden van het jaar mogelijk maken. Daarnaast wordt voor recreatiewoningen, die in de huidige situatie niet aanwezig zijn, gerekend met een hoger aantal gasten per eenheid.

Met het oog op de toename van het aantal recreanten in het gebied Verdrongen Zwarte Polder en de mogelijke effecten op broedvogels is de toename van het aantal recreanten tijdens het broedseizoen van belang. Uit bovenstaande tabellen blijkt dat in de maanden april, mei, juni en juli sprake is van een forse procentuele toename van het aantal personen dat in het plangebied verblijft. In april en mei bedraagt de toename circa 75 % en in mei en juni bedraagt de toename 40% ten opzichte van de referentiesituatie. In absolute zin bestaat de toename uit circa 900 personen in de maand april tot circa 1800 personen in de maand juli.

Bovenstaande geeft een onderbouwing van de toename van het aantal personen dat in het plangebied verblijft. Het is aannemelijk dat een toename van het aantal personen dat per maand in het plangebied verblijft, leidt tot een toename van het aantal bezoekers van het gebied Verdrongen Zwarte Polder. Over deze verhouding zijn echter geen gegevens bekend.

In de MER rapportage is voor het aantal bezoekers per dag een aanname gedaan, op basis van tellingen uit het verleden. Belangrijker is dat met de toename nog geen uitspraak kan worden gedaan over een toename van het aantal incidenten. Het is in de huidige situatie niet bekend hoeveel procent van de bezoekers zich niet aan de regels houdt die voor het gebied Verdrongen Zwarte Polder zijn opgesteld. Juist als gevolg van de overtreding van de regels (duinen niet betreden, honden aan de lijn) vindt verstoring van broedvogels plaats.

1.3. Functioneren huidige situatie

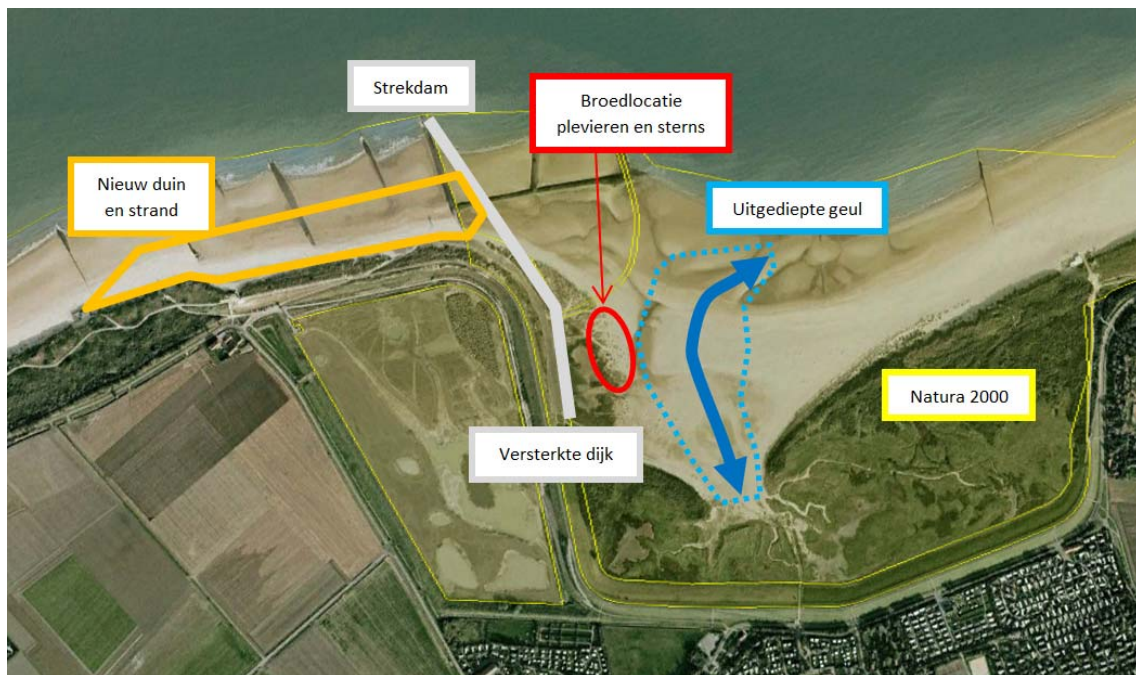
Bestaand gebruik Verdrongen Zwarte Polder

Het strand van Nieuwvliet-Bad is toegankelijk via meerdere strandopgangen. Op deze wijze worden de recreanten verspreid richting het strand. Tegenover de huidige ingang van de recreatieterreinen in het plangebied, die straks fungeert als ingang voor langzaam verkeer, ligt een strandopgang die aan de kustzijde uitkomt op een vlonderpad dat ruim boven het slikken- en schorren-maaiveld ligt. Dit vlonderpad is decennia geleden aangelegd door het Zeeuwse Landschap en wordt ook door hen in stand gehouden. Het vlonderpad zorgt ervoor dat de bezoekers langs het naastgelegen broedgebied naar het strand worden geleid en ze een duidelijk te volgen route aangeeft.

Het beheer van de Verdrongen Zwarte Polder is in handen van het Zeeuwse Landschap. Het Zeeuwse Landschap heeft vier professionele handhavers in dienst voor de regio Zeeuws-Vlaanderen. In de Verdrongen Zwarte Polder kan in bijzondere gevallen aanvullend een beroep worden gedaan op enkele vrijwilligers van 't Duimpje. Het gaat dan om het voorkomen van potentiële verstoring van broedende plevieren en sterns door voorlichting in het terrein aan (potentiële) overtreders.

De kuststrook bij de dijk van de Herdijkte Zwarte Polder is eind 2011 flink verbreed.

Richting de Noordzee is een nieuw duin aangelegd, deels met zand uit de geul in de Verdrongen Zwarte Polder. Verder is een nieuwe strekdam gebouwd. Op de overgang met de Verdrongen Zwarte Polder is de dijk versterkt en overslagbestendig gemaakt. Verder is een nieuw duin aangelegd met onder andere een uitkijkpunt.

Figuur 1.1. Werkzaamheden 2011 in het kader van de kustversterking

Voor het aanleggen van het nieuwe duin was ongeveer 700.000 m³ zand nodig. Ongeveer 10% van dit zand is afkomstig uit de geul in de Verdrongen Zwarte Polder. Het zand dat met getij in het gebied stroomt zorgt ervoor dat de geul langzaam dichtslibt. Door het uitdiepen van de geul te combineren met het realiseren van het nieuwe duin is werk met werk gemaakt. Bijkomend voordeel is dat de uitgediepte geul als fysieke barrière fungeert tussen de looproute op het strand en de locatie waar in het voorjaar kleine aantallen plevieren en sterns plegen te broeden. Hiermee wordt op natuurlijke wijze een natuur- en recreatiezonering bereikt in een gebied waar beide functies aanwezig zijn. Het effect van de barrièrewerking is inmiddels deels verminderd door het verzanden van de geul.

Toekomstige activiteiten Verdrongen Zwarte Polder

Het concept ontwerp-beheerplan Deltawateren (april 2013) werkt ten behoeve van kustbroedvogels een reeks van maatregelen uit om bestaande broedlocaties te behouden, te verbeteren en nieuwe broedlocaties te creëren. Het concept ontwerp-beheerplan stelt in dat verband dat dit naar verwachting voor zeven van de negen kustbroedvogelsoorten zal resulteren in het bereiken van de instandhoudingsdoelstelling in de eerste beheerplanperiode. Uitzonderingen zijn de kluut en de strandplevier. Daarom is de inschatting dat met het maatregelenpakket de verslechtering voor deze soorten weliswaar wordt gestopt, maar dat het op peil houden van de draagkracht een blijvend punt van aandacht zal zijn.

Jaarlijks vestigen zich kleine aantallen broedende strandplevieren, bontbekplevieren, dwergsterns en/of scholeksters in de westrand van de Verdrongen Zwarte Polder. De broedlocatie wordt tijdens het broedseizoen afgezet met draad en voorzien van kleine informatieborden. Het broedsucces is echter laag door verschillende oorzaken, waar recreatieve verstoring er één van is.

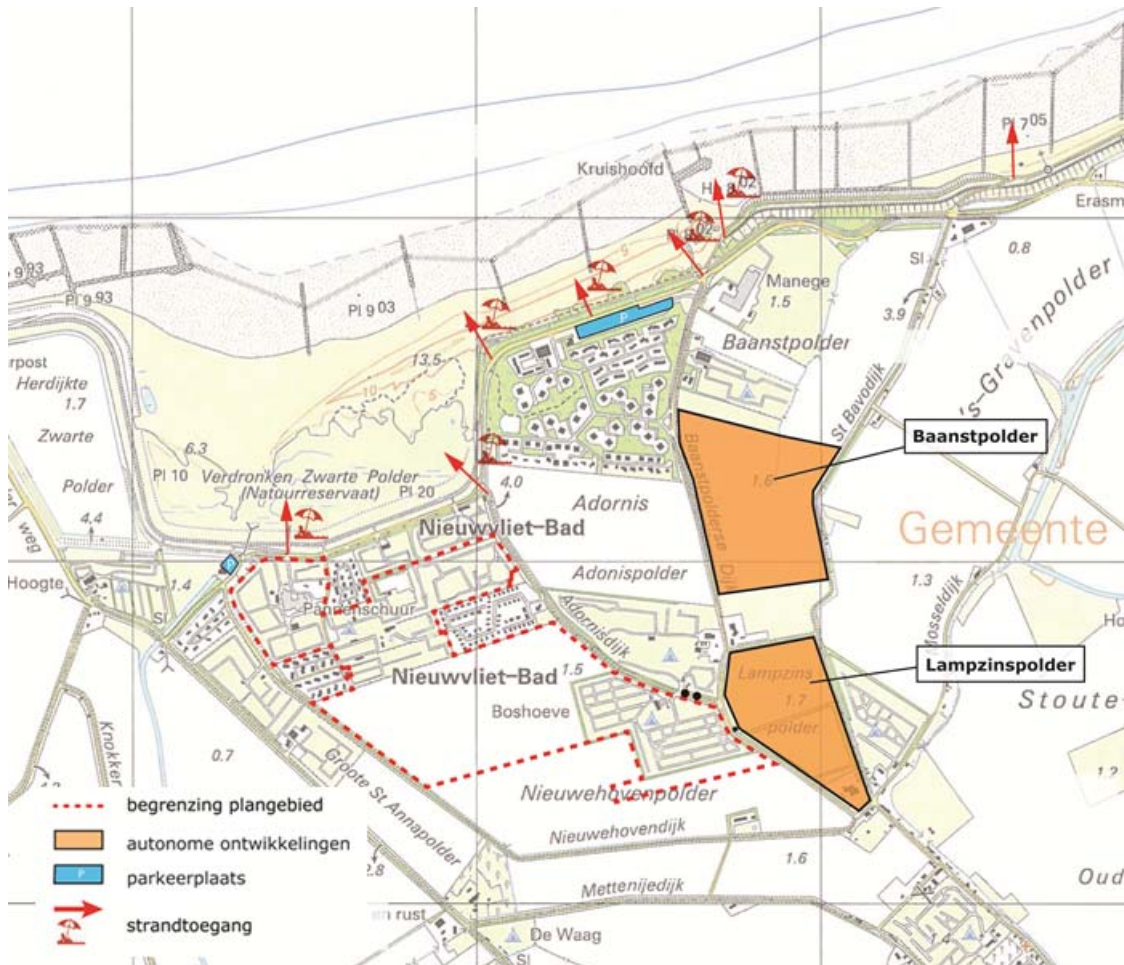
Figuur 1.2. Beeld van het broedvogelstrand (zie voor aanduiding locatie tevens figuur 1)

De afschermende werking van de in 2011 uitgediepte geul is door verzanding alweer deels verdwenen. Recreanten verblijven regelmatig op korte afstand van het afgezette broedvogelstrand, links op de foto in figuur 2. Het in stand houden van de bufferzone tussen geul en broedvogels is daarom gewenst.

Als gevolg van de beoogde herstructurering en uitbreiding van de recreatieterreinen in het plangebied is een grotere recreatiedruk op het naastgelegen Natura 2000-gebied aannemelijk. Helaas zijn er geen actuele tellingen beschikbaar waardoor de verwachte toename ten opzichte van het huidige bezoek als gevolg van de ontwikkeling van het plan niet goed is in te schatten. Verder is het aannemelijk dat recreanten die verblijven in het plangebied, het strand betreden via de strandopgang met het vlonderpad.

Cumulatie met overige recreatieve ontwikkelingen

In de nabijheid van het plangebied spelen nog twee recreatieve ontwikkelingen. De eerste betreft de ontwikkeling van recreatieterrein Baanstpolder. Dit park met 165 recreatiewoningen is reeds vergund en grotendeels gerealiseerd. Vanwege de ligging aan van het terrein aan de Baanstpolderdijk en de kortste afstand naar het strand is het aannemelijk dat het merendeel van de strandgangers gebruik maakt van de strandopgang op de kop van de Baanstpoldersedijk en niet van overige, verder weg gelegen strandopgangen zoals de opgang bij het vlonderpad (zie figuur 1.3).

Figuur 1.3. Locatie van overige recreatieve ontwikkelingen in de omgeving: Baanstpolder en Lampzinspolder

De tweede recreatieve ontwikkeling in de omgeving van het plangebied betreft de ontwikkeling Lampzinspolder. Hiervoor geldt dat er nog geen concrete initiatieven zijn op grond waarvan de planvorming kan worden opgestart. Op grond van het ruimtelijk beleidskader is ter plaatse ruimte voor recreatieve ontwikkeling. Ook de recreanten die daar in de toekomst verblijven, zullen gebruik maken van het strand. Deze recreanten maken naar verwachting eveneens gebruik maken van de strandopgang op de kop van de Baanstpolderdijk (waar tevens een ruime parkeerplaats aanwezig is). Deze verwachting is gebaseerd op het feit dat de afstand tot de overige strandopgangen in de omgeving (vlonderpad of op de kop van de St Bavodijk), groter is dan de afstand tot de opgang nabij de Baanstpolderdijk.

Er zijn verder geen recreatieve ontwikkelingen voorzien in de omgeving van het plangebied.

1.4. Mogelijke effecten

Naar aanleiding van het toetsingsadvies van de Commissie m.e.r. is overleg gevoerd met de gebiedsbeheerder van de Verdrongen Zwarte Polder. Tijdens het overleg dat op 15 juli 2013 plaatsvond, werd de effectbeschrijving uit het MER bevestigd. Het overgrote deel van de recreanten dat het gebied Verdrongen Zwarte Polder betreedt houdt zich aan de regels en zorgt niet voor verstoring. De huidige afzetting van de broedlocatie in het broedseizoen, de informatieborden en het toezicht zijn effectief bij

het sturen van de overgrote meerderheid van de recreanten. Echter; de slechte broedresultaten van de afgelopen jaren zijn volgens de gebiedsbeheerder te wijten aan incidenten, in alle gevallen door onwetende daders. Moedwillige verstoring komt niet voor, doch overtreding van gedragsregels (o.a. een aanlijngedod voor honden) is wel aan de orde. Het Zeeuwse Landschap heeft vier professionele handhavers in dienst voor de regio Zeeuws-Vlaanderen. De Verdrongen Zwarte Polder vormt slechts een klein deel van hun beheersgebied. In de Verdrongen Zwarte Polder kan in bijzondere gevallen aanvullend een beroep worden gedaan op enkele vrijwilligers van 't Duumpje, zoals in het MER is beschreven. Het gaat dan om het voorkomen potentiële verstoring van broedende plevieren en sterns door voorlichting in het terrein aan (potentiële) overtreders.

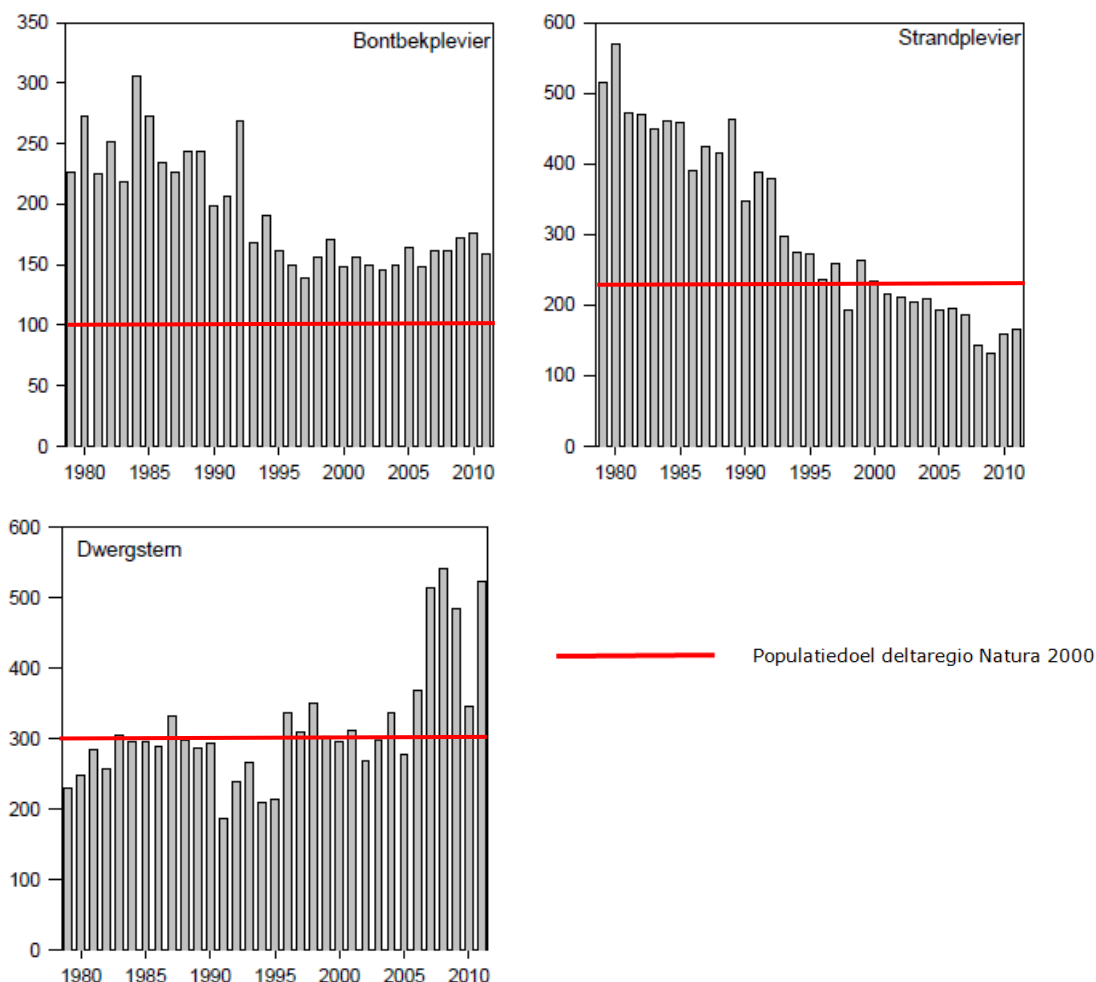
Gunstig is het feit dat door de realisatie van de beoogde recreatiewoningen een afname zal plaatsvinden van het aantal onderkomens waarin honden zijn toegestaan. Het aantal woningen dat verhuurd wordt aan hondenbezitters wordt gemaximeerd op 25% (90 van de 360 woningen). Dit is ten opzichte van de huidige situatie een aanzienlijke afname van accommodaties waarin honden mogen verblijven. Verstoring van broedvogels door loslopende honden (een niet onbelangrijke factor) zal daarom naar verwachting afnemen.

Nadelig is echter de toename van het aantal recreanten gedurende het broedseizoen van de kustbroedvogels (vooral mei-juni). Verstoring van broedvogels zal altijd een gevolg zijn van incidenten. Ook zonder een toename van het aantal bezoekers van het gebied Verdrongen Zwarte Polder zullen incidenten echter blijven plaatsvinden en geen enkele redelijke handhavingsinspanning kan dergelijke incidenten geheel voorkomen. Bedacht moet worden dat deze verdrongen polder al decennia lang aantrekkelijk is voor zowel recreanten als kustbroedvogels; zij delen hetzelfde voorkeursbiotoop. Ook zonder recreatieve uitbreidingen in de kuststrook is het daarom binnen redelijke grenzen uitgesloten dat de Verdrongen Zwarte Polder een substantiële bijdrage kan leveren aan de verbeterdoelstellingen voor soorten als dwergstern, bontbekplevier en strandplevier.

Ten opzichte van de huidige situatie zal uitbreiding van de recreatieve capaciteit dus niet leiden tot negatieve effecten voor de kustbroedvogels; de aantallen vogels en het broedsucces zijn en blijven laag.

Betekenis op deltaniveau

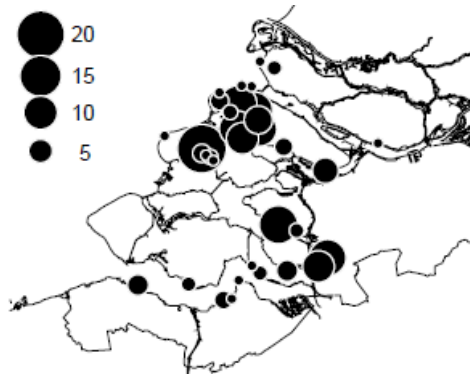
Kustbroedvogels als plevieren en sterns zijn typische soorten van pioniermilieus en als zodanig weinig honkvast voor wat betreft hun broedplaats. Door getijden, stormen, verlegging van stroomgeulen etc. komen in een natuurlijke situatie geschikte broedlocaties plotseling beschikbaar maar kunnen ook weer snel verdwijnen. Broedvogels als meeuwen, sterns en plevieren zijn daarom gewend te "migreren" tussen verschillende Natura 2000-gebieden in de delta. Om die reden zijn de instandhoudingsdoelen in deze regio niet op het niveau van de afzonderlijke Natura 2000-gebieden bepaald maar op deltaregio-niveau. Wanneer de aantallen en delta-instandhoudingsdoelen van de drie kustbroedvogels in de Verdrongen Zwarte Polder (strandplevier, bontbekplevier, dwergstern) worden vergeleken, ontstaat het beeld van figuur 1.4.

Figuur 1.4. Populatieontwikkeling strandbroeders i.r.t. instandhoudingsdoelen
(bron: Kustbroedvogels in het Deltagebied in 2011, Strucker e.a. 2012)

Zowel bontbekplevier als dwergstern bevinden zich qua populatie ruim (50% of meer) boven het regiadoel, bij een stabiele, respectievelijk stijgende trend. Zelfs indien beide soorten geheel uit de Verdrongen Zwarte polder zouden verdwijnen is er geen sprake van een significant effect op beider instandhoudingsdoelen voor deze regio.

Bij de strandplevier wordt het instandhoudingsdoel echter niet gehaald en is er pas de laatste 3 jaar sprake van een lichte stijging. Deze soort is in de deltaregio inmiddels sterk afhankelijk van nieuwe grootschalige natuurontwikkelingsgebieden. Het aandeel van de strandplevieren dat hier broedt, nam na 2000 flink toe tot 75-90% in de periode 2007-2011 (tegen 20-40% in 1979-1999). De regio Zeeuws-Vlaanderen is voor deze soort tegenwoordig van ondergeschikte betekenis en langs de Noordzeekust ontbreekt de soort geheel, met uitzondering van een enkel paar in de Verdrongen Zwarte Polder.

Figuur 1.5. Verspreiding strandplevier als broedvogel in 2011 (bron: Kustbroedvogels in het Deltagebied in 2011, Strucker e.a. 2012)

De toekomst voor de strandplevier ligt in bestaande en nog te ontwikkelen nieuwe natuurgebieden die optimaal worden ingericht en beheerd voor deze en andere kustbroedvogels. Het behoud of verlies van incidentele broedgevallen in de Verdrongen Zwarte Polder zal daarom een verwaarloosbaar effect hebben op het al of niet behalen van het instandhoudingsdoel voor de deltaregio.

Opties voor kwaliteitsverbetering

Hoewel niet cruciaal voor het behalen van de Natura 2000 populatiedoelen, is het verbeteren van het broedsucces van de bestaande kleine aantallen kustbroedvogels in de Verdrongen Zwarte polder wel gewenst vanuit het oogpunt van recreatieve belevingswaarde, zorgplicht en goede ruimtelijke ordening. De onderstaande opties zijn in dat kader denkbaar.

Voorlichting

Verstoring van broedende vogels vindt hier vrijwel altijd plaats uit onwetendheid. Meer voorlichting (in vier talen) aan de recreant kan daarom veel effect sorteren in het terugdringen van verstoring. Door het beschikbaar stellen van informatiefolders aan de bezoekers van de recreatiecomplexen en op de website kan deze voorlichting worden geëffectueerd. In dat kader is het gunstig dat de bestaande stacaravans en tenten deels plaats zullen maken voor recreatiewoningen. Bij deze laatste categorie is er vooral bij aankomst meer contact tussen de exploitant en de gasten; een geschikt moment om informatie over te dragen over de bijzondere natuurwaarden van de omgeving en de bijbehorende gedragsregels. Een extra, niet te missen informatiebord aan het begin van het vlonderpad kan effectief zijn. De initiatiefnemer van Kustwerk zal op dit punt zijn inspanningen aanzienlijk verhogen; in de loop van 2014 zal het benodigde voorlichtingsmateriaal beschikbaar zijn en wordt opgesteld in samenwerking met Het Zeeuwse Landschap. De inspanningen betreffende voorlichting worden vastgelegd in een overeenkomst tussen initiatiefnemer met het Zeeuwse Landschap en exploitant.

Financiële bijdragen

De huidige inrichting van het gebied Verdrongen Zwarte Polder en de bereikte dynamiek voldoen aan de daaraan gestelde eisen. Langjarige continuïteit van instandhouding van deze inrichting en de gewenste dynamiek is van groot belang. Ter borging van deze inrichting is initiatiefnemer bereid éénmalig een bijdrage te doen aan Stichting het Zeeuwse Landschap. Deze gelden zullen specifiek gereserveerd worden voor de meerjarige instandhouding van voormelde voorzieningen. Indien in de toekomst blijkt dat bestaande subsidiestromen niet toereikend zijn voor adequate instandhouding dan wel verbetering, kan de beheerder aanspraak maken op de reserves.

1.5. Conclusie

Uit de aanvulling op het MER blijkt dat de voorgenomen herstructurering en uitbreiding van De Pannenschuur, Pension Hof ter Wilgen, Camping Hof ter Willegen en de Boshoeve leidt tot een toename van het aantal recreanten tijdens het broedseizoen. Over een mogelijke toename van het aantal incidenten in het gebied Verdrongen Zwarte Polder is geen uitspraak te doen. Er is niet tot nauwelijks sprake van cumulatie met recreatieve initiatieven in de directe omgeving. Gezien de huidige situatie en de maatregelen die in het kader van het beheerplan zijn getroffen en in de toekomst worden getroffen, zijn er geen relevante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen voor broedvogels in het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saefthinge.

Bijlage 1 Toetsingsadvies Commissie voor de m.e.r.

¹

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

Roompot Recreatie Beheer B.V. heeft samen met Bouwfonds Arcus Kustwerk B.V. het voornemen een kwaliteitsverbetering en uitbreiding te realiseren van de bestaande campings De Pannenschuur, Hof ter Willigen en de Boshoeve (allen gelegen in de Nieuwehovenvolder in Nieuwvliet-Bad, gemeente Sluis). Het voornemen omvat:

- herstructurering en kwaliteitsverbetering van de bestaande camping (25 ha);
- uitbreiding van het verblijfsrecreatieve terrein met circa 27 ha;
- een toename van het aantal verblijfsrecreatieve eenheden van 1.100 naar 1.200;
- inclusief de realisatie van 350 recreatiewoningen¹.

Om dit voornemen mogelijk te maken zal de gemeente Sluis het bestemmingsplan wijzigen. Ten behoeve van de besluitvorming over de wijziging van het bestemmingsplan wordt de procedure voor milieueffectrapportage doorlopen. De gemeenteraad van Sluis is in deze procedure het bevoegd gezag.

In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage (hierna 'de Commissie')² zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER. Daarbij merkt zij op dat de milieu-informatie grotendeels aanwezig is in het MER, maar lastig navolgbaar is. Alleen door combinatie van het MER met de bijbehorende bijlagen en het ontwerpbestemmingsplan is een compleet beeld te krijgen van het voornemen en de milieugevolgen. Het MER zelf is compact en heeft het karakter van een samenvatting.

Afgezien daarvan **signaleert de Commissie bij de toetsing van het MER een tekortkoming**. Er is onvoldoende inzicht gegeven in de gevolgen van het (gewijzigde) voorkeursalternatief voor de instandhoudingsdoelstellingen voor broedvogels in het Natura 2000-gebied Westerschelde & Saefthinge (deelgebied De Verdrongen Zwarte Polder). De Commissie acht het opheffen van deze tekortkoming van essentieel belang voor het volwaardig meewegen van het milieubelang bij de besluitvorming over het bestemmingsplan. De Commissie adviseert om eerst een aanvulling op het MER op te stellen alvorens een besluit te nemen over het bestemmingsplan.

In het MER is daarnaast sprake van een onevenwichtige verhouding tussen het basisalternatief en het inrichtingsalternatief met betrekking tot de waterhuishouding. De uitgangspunten voor de inrichting van het watersysteem in het inrichtingsalternatief zijn geoptimaliseerd aan de hand van de resultaten van de hydrologische berekeningen voor het basisalternatief. Hierdoor valt vooral ten aanzien van de eisen die door het waterschap aan het waterbeheer worden gesteld de vergelijking van het basisalterna-

¹ Het voorkeursalternatief en het bestemmingsplan bevatten een aangepast programma van 1.225 verblijfsrecreatieve eenheden waarvan 360 recreatiewoningen.

² De samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens vindt u in bijlage 1 bij dit advies of op www.commissiemer.nl.

tief met het inrichtingsalternatief negatief uit. Deze kanttekening hoeft volgens de Commissie echter niet te leiden tot een andere conclusie bij de integrale beoordeling van de alternatieven.

De Commissie spreekt haar waardering uit voor de wijze waarop de verkeerseffecten in beeld zijn gebracht. De beschrijving is volledig, goed van opzet en navolgbaar. Met name de bewuste keuze de verkeersintensiteiten af te ronden op hele getallen maakt goed duidelijk wat de nauwkeurigheid is van de gepresenteerde cijfers. Hierdoor worden er geen verkeerde verwachtingen gewekt en wordt simpel en doeltreffend in beeld gebracht wat de te verwachten effecten van het voornemen zullen zijn.

In hoofdstuk 2 licht de Commissie de gesignaleerde tekortkoming toe. In hoofdstuk 3 geeft zij een nadere toelichting op het oordeel en een aandachtspunt voor het vervolgtraject.

2. Gesignaleerde tekortkoming

2.1 Natura 2000-gebied

Aangrenzend aan het recreatiegebied ligt het natuurgebied de Verdrongen Zwarte Polder. Dit natuurgebied maakt onderdeel uit van het Natura 2000-gebied Westerschelde – Saeftinghe. In (een deel van) het natuurgebied, dat bestaat uit strand, slikken en schorren, broeden pioniervogels die beschermd zijn in het kader van Natura 2000, zoals de dwergstern, de strandplevier en de bontbekplevier. De effecten van het voornemen op de Verdrongen Zwarte Polder zijn beschreven in het 'Effectonderzoek natuur tevens voortoets natuurbeschermingswet' (hierna: de voortoets). De Commissie is van mening dat de analyse van mogelijke effecten op Natura 2000-kustbroedvogels onvoldoende is. De Verdrongen Zwarte Polder is toegankelijk voor recreanten via een vlonderpad. Uit het MER blijkt dat er als gevolg van de uitbreiding van het recreatieterrein een toename wordt verwacht van het aantal bezoekers aan het natuurgebied. De effecten daarvan worden beoordeeld als 'licht negatief'. Hierbij vormt het toezicht door vrijwilligers een belangrijk argument, maar de effectiviteit daarvan is uit het MER niet duidelijk³. Onduidelijk is in hoeverre aanvullende maatregelen daadwerkelijk zullen worden uitgevoerd. Tevens ontbreekt een beoordeling van cumulatieve effecten in relatie tot de geplande uitbreiding van verblijfsrecreatie in de directe omgeving. Aangezien broedvogels gevoelig zijn voor verstoring, is de Commissie van mening dat op basis van de beschikbare informatie negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen voor broedvogels niet op voorhand zijn uit te sluiten⁴.

³ Tijdens het locatiebezoek werd aangegeven dat de rol van vrijwilligers bij het toezicht beperkt is.

⁴ Indien significant negatieve effecten niet zijn uit te sluiten, adviseert de Commissie een Passende beoordeling op te stellen.

De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER nader in te gaan op de mogelijke effecten van de verwachte toename van het strandbezoek op kustbroedvogels met een instandhoudingsdoelstelling in Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe.

Besteed daarin aandacht aan:

- De bijdrage van het voornemen aan de toename van het aantal bezoekers van de Verdrongen Zwarte Polder, de spreiding daarvan over de seizoenen en de mogelijke toename van verstoring die daaruit voortvloeit.
- Mogelijke gevolgen van de toename van de verstoring voor de instandhoudingsdoelen voor broedvogels in de Verdrongen Zwarte Polder met een instandhoudingsdoelstelling in Natura 2000-gebied Westerschelde & Saeftinghe' (vanwege het voorzorgsbeginsel (mede) vanuit een 'worst case'-perspectief) en de mogelijke cumulatieve effecten van het voornemen in combinatie met andere projecten en plannen.
- Mogelijke mitigerende maatregelen, op welke wijze deze worden geborgd en de te verwachten effectiviteit hiervan.

3. Toelichting op het oordeel en aandachtspunten voor de besluitvorming

In dit hoofdstuk geeft de Commissie een toelichting op het oordeel en een aanbeveling. De Commissie hoopt hiermee een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de verdere besluitvorming. De opmerkingen in dit hoofdstuk hebben geen betrekking op essentiële tekortkomingen.

3.1 Water

In het MER wordt veel aandacht besteed aan de gevolgen van het voornemen en van de alternatieven voor het grond- en oppervlaktewater. Ten behoeve van het MER is een grondwatermodel opgezet en zijn modelberekeningen uitgevoerd.

Een beperking van het MER is dat met betrekking tot de waterhuishouding sprake is van een onevenwichtige beoordeling van het basisalternatief ten opzichte van het inrichtingsalternatief. Dit is een gevolg van het feit dat de uitgangspunten voor de inrichting van het watersysteem in het inrichtingsalternatief zijn geoptimaliseerd aan de hand van de resultaten van de hydrologische berekeningen voor het basisalternatief. Hierdoor valt vooral ten aanzien van de eisen die door het waterschap aan het waterbeheer worden gesteld de vergelijking van het basisalternatief met het inrichtingsalternatief negatief uit. Indien de optimalisatie van de uitgangspunten voor de inrichting van het watersysteem – met name wat betreft het streefpeil en de aanleg van buisdrainage – ook in het basisalternatief zouden worden doorgevoerd zou het basisalternatief wat betreft de eisen van het waterschap mogelijk vergelijkbaar kunnen voldoen. Deze

kanttekening hoeft volgens de Commissie echter niet te leiden tot een andere afweging tussen de alternatieven.

3.2 Natuur en landschap

De gemeente Sluis heeft in de Structuurvisie 'Goed leven' een vereveningssystematiek vastgelegd waarmee wordt bereikt dat recreatieprojecten, zoals beschreven in het MER, (financieel) bijdragen aan de verbetering van landschap, toerisme en recreatie ('rood voor groen' en 'rood voor rood'). De Commissie is van mening dat daarnaast met de (her)inrichting van het recreatieterrein ook kansen ontstaan voor een bijdrage aan natuur en landschap.

In het MER is als voorkeursalternatief een inrichting gekozen waarbij aansluiting is gezocht op het strand-/duinlandschap. Centraal in het plangebied loopt een circa 1 à 1,5 m verhoogde rug met een langzaam verkeer ontsluiting. Ook de recreatiewoningen in het westelijk deel van het park komen deels op zandruggen te liggen. Dit microreliëf biedt de mogelijkheid om gebruik te maken van in duingebieden voorkomende beplanting waarmee vervolgens kansen ontstaan voor een meer natuurlijke ontwikkeling van flora en fauna.

Ook in het overige deel van het plangebied en langs de randen is ruimte gereserveerd voor beplanting en een afschermende groene singel. Ook hier zou gebruik gemaakt kunnen worden van bomen en struiken die kenmerkend zijn voor dit gebied.

- De Commissie beveelt aan om de kansen die de voorziene ontwikkeling biedt om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de natuurwaarden op het recreatieterrein bij de besluitvorming te betrekken.

